

Ljiljana Lepuša
Novi Sad

UDK: 26-277.2 ; 511:133]:26
Primljen: 18.01.2011.

MAGIČNI BROJ SEDAM I JUDAIZAM

Rezime

Ovo predavanje je održano na jevrejskom seminaru Limud 2010-te na Bjelolasici i u Jevrejskoj opštini Novi Sad. Broj sedam prisutan je u različitim kulturama od najstarijih vremena kako na Istoku tako i na Zapadu. Okruženi smo brojem sedam u svakidašnjem životu (sport, praznoverje, bajke, književnost), prisutan je u prirodi, antičkoj Grčkoj. Veoma je važan za judaizam, jer tri najbitnija simbola judaizma su vezana za broj sedam. To su šabat – subota, sedmi dan kada se Bog odmarao od stvaranja sveta, menora – sedmokraki svećnjak, u Bibliji je dato uputstvo kako da se iskuje, Davidova zvezda koja ima šest krakova i sedam polja. Ima mnogo različitih tumačenja, ali je stav autora da to zavisi od ubeđenja: materjalisti će uzrok naći u prirodi, a religiozni u Bibliji.

Ključne reči: broj sedam, judaizam, priroda, mistično, Biblija.

Fascinantan je podatak koliko se puta broj sedam pojavljuje u našem svakodnevnom životu, u judaizmu, drugim religijama, prirodi. Ja sam samo zagrebala po površini, ali ta materija zahteva mnogo izučavanja. Sakupila sam niz podataka a većinu od njih znate. Svi znamo da se muzička lestvica sastoji od sedam tonova, spektar boja od sedam boja, srpski jezik ima sedam padeža. Ništa novo ali kada se poveže u jednu celinu daje impresivnu sliku.

Broj sedam prisutan je u različitim kulturama, od najstarijih vremena kako na istoku tako i na zapadu. Mi živimo po ciklusu od sedam dana što potiče iz judaizma. Jevreji ne rade subotom, hrišćani nedeljom, muslimani petkom.

SVAKIDAŠNJI ŽIVOT

Okruženi smo brojem sedam, naprimer sport danas sačinjava bitan deo našeg života pa tako u rukometu ima sedam igrača u ekipi, tu je sedmerac, u tenisu tie break igra se do sedam, u bilijaru ima sedam punih i sedam praznih kugli, u vaterpolu ima šest igrača i golman znači opet sedam članova ekipe.

Okruženi smo igrama u kojima je sedmica bitna: sedam brojeva lotoako ga još nije igrao (zanimljivo je da u Izraelu loto ima 6 brojeva). Kartaroška igra sedmica itd. Zatim, susretali smo se od malena sa brojem sedam preko sveta bajki. One često počinju rečenicom: "Preko sedam mora i sedam gora...." Svi znamo za Snežanu i sedam patuljaka, Vuka i sedam kozlića i dr.

KNJIŽEVNOST

U književnosti broj sedam se često javlja, nalazimo ga i u naslovima. Pružiću samo nekoliko primera: ciklus Marsela Prusta "U potrazi za izgubljenim vremenom" sastoji se od sedam romana, Robert Pauletić "Brazil u 77 priča", J.K.Rovlinks "Hari Poter" je ciklus od sedam romana, Karl Štajner "7000 dana u Sibiru" i dr. Takođe se javlja u mnogim filmovima: Sedam samuraja, Sedmorica veličanstvenih, Sedam jahača apokalipse....

U PRIRODI

Broj sedam nalazi se veoma često i u prirodi. Sazvežđe Velikog Medveda veoma vidljivo na nebu ima sedam zvezda. U antičko vreme ljudi su poznavali sedam planeta. Na čovekovo glavi postoji sedam otvora. Postoji sedam kontinenata: Evropa, Azija, Afrika, Severna Amerika, Južna Amerika, Australija i Antartik.

Postoji sedam brdašaca grada Rima. Svako mesečevo razdoblje traje sedam dana a četiri razdoblja zatvaraju ciklus – celinu od 28 dana. Broj suprotnih strana kocke uvek je sedam. Ima sedam ljusaka atoma. U antičko vreme postojalo je sedam svetskih čuda: Semiramidini viseći vrtovi, Zevsov kip u Olimpiji, Artemidin hram u Efesu, Kolos sa Rodosa, Svetionik u Aleksandriji, Keopsova piramida u Gizi i Mauzolej u Halikarnasu.

Prisutan je danas i u sujeverju: kad neko razbije ogledalo kaže se "Čeka te sedam godina nesreće." Danas se za težak život kaže: Jedemo hleb sa sedam kora." Kada je neko srećan kažemo nalazi se na sedmom nebu.

ANTIČKA GRČKA

U mnogim antičkim Grčkim predanjima prisutan je broj sedam. Tu su sedam sinova i sedam kćeri Niobinih, sedam Hesperida, sedam vrata Tebe, sedam žica lire, sedam sfera. Mi smo o grčkoj antičkoj kulturi učili kao o kolevci civilizacije Evrope. Naša književnost, nauka, fizika, hemija, matematika, po našim udžbenicima utemeljeni su u antičkoj Grčkoj. Imala sam prilike da posetim Nacionalni muzej u Atini i iznenadilo me je da su najstarije skulpture neobično slične egipatskim. Negde sam pročitala i da je Pitagora svoju teoremu preuzeo od Egipćana. Šta je sve ušlo u antičku Grčku kulturu iz starog Egipta? To je predmet posebnog proučavanja. Ali ključno pitanje je šta je sve ušlo u judaizam iz starog Egipta? Frojd ima jednu izuzetnu knjigu koja me je podstakla na mnogo razmišljanja "Mojsije i monoteizam" - suština je da je Mojsije preuzeo monoteizam koji se prvi put pojavio u Egiptu i posle bio proganjan tj. da su Jevreji bili Mojsijev izabran narod i njima je hteo da nametne monoteizam. U trenutku kada se pojavila, negde u vreme holokausta, knjiga je bila na neki način jeretička za Jevreje. Mislim da je i danas jeretički razmišljati šta su sve Jevreji preuzeli iz Egipta!? Kakav je bio odnos starih Egipćana prema broju sedam? Ali, to bi bila tema nekog drugog predavanja.

JUDAIZAM

Tri najsvetija simbola judaizma tesno su vezani za broj sedam. To su šabat, menora i davidova zvezda. Šabat je svetinja, dan odmora, jer se Bog odmarao sedmi dan posle stvaranja sveta. To je dan odmora ne samo za gospodara kuće nego i za sluge i za životinje. Tora je tako izričita da rad za šabat kažnjava smrću. Tora i počinje stvaranjem sveta. Verovatno svi poznajete ovaj tekst. Meni zvuči kao poezija, želela bih da vam ga pročitam (tekst iz Biblije). Tora, Prvih pet knjiga Mojsijevih počinje stvaranjem sveta a završava Mojsijevom smrću. Mojsije je umro sa 120 godina. Bog mu nije dao da uđe u obećanu zemlju ali mu je pokazao. Jedna od deset božjih zapovesti je zabrana rada za šabat.

Sledeći simbol judaizma je menora – sedmokraki svećnjak. Bog je u Tori dao tačno uputstvo kako treba da bude iskovana, uz uputstva kako da se izradi šator od sastanka, zavetni kovčeg, oltar. Menora se nalazila ispred Solomonovog hrama, u svakoj Jevrejskoj kući, danas je sastavni deo grba Izraela. (citat str. 114)

Davidova zvezda je sledeći simbol judaizma. Ona ima sedam polja, šest krakova i sredinu. Nalazila se na štitovima Davidovih ratnika. Šestokraka zvezda je od davnina bila magijski simbol protiv zla. Slušala sam jedno predavanje po kome se ona nalazila na sabljama srpskih vojnika iz I svetskog rata. Kao simbol Jevreja relativno se kasno pojavljuje. Prvi put se zvanično pojavljuje 1656-te godine u Beču. Na graničnom kamenu između jevrejskog geta i hrišćanskog dela grada paralelno su uklesani krst i davidova zvezda. Cionisti, koji su bili veoma aktivni pre II. svetskog rata, na svoju zastavu su stavili davidovu zvezdu, baš zbog toga što to nije bio religiozan znak a među cionistima mnogi su bili komunisti. Ironija je da su nacisti u velikoj meri doprineli popularizaciji davidive zvezde, jer su Jevreji morali da nose na odeći žute davidove zvezde. Davidovu zvezdu su nosili na rukavu i Jevreji u posebnim odredima britanske vojske u drugom svetskom ratu. Danas je sastavni deo izraelske zastave.

Od onih 77 pojavljivanja broja sedam u Bibliji navela bih neke:

- Faraonov san, on je sanjao sedam debelih i sedam mršavih krava.
- Jakov da bi dobio Rebeku i Leu za ženu za svaku je morao da radi po sedam godina, imao je sedmoro dece.
- Da bi Jevreji osvojili Jerihon 7 sveštenika je sa 7 truba moralo 7 dana po 7 puta obići grad.
- Solomon je gradio hram u Jerusalimu 7 godina. Hram je trebao da ima 70 stubova.
- Veruje se da je sedam sati nakon Adama nastala Eva.
- U Bibliji ima sedam proroka.
- Jona je sedam dana bio u ribi.
- Mojsije je sedmo koleno od Abrahama.

- Tora se prenosi sa kolena na koleno od strane sedamdeset prijatelja učenika Landrina.
- U Bibliji ima sedam praznika:Sukot, Pesah, Šavout, Roš hašana, Jom Kipur, Hanuka i Purim.
- Purim se slavi sedam dana.
- Pesah traje sedam dana.
- Šavout dolazi sedam nedelja posle Pesaha.
- Za Sukot se sedam dana sedi u suki.
- Roš hašana je u sedmom mesecu.
- Posle sedam godina se opraštaju dugovi.
- Šest godina se seje a sedme zemlja treba da ide na počinak.
- U Izraelu oni koji rade sa ljudima sedme godine se odmaraju – ne rade, to je tz. šabaton.
- U Izraelu je živelo sedam naroda.
- Za šabat Toru čitaju sedam muškaraca.
- Kod venčanja moli se sedam puta.
- Za šabat i praznike kazuje se sedam blagoslova.
- Kad neko umre sedam dana se sedi kod kuće, to je ješiva.
- Sedamdeset starešina su od Mojsija preuzeli teret vođenja naroda.
- Sedam se javlja u kaznama. Marija je sedam dana bila proterana iz logora, bila je gubava.
- Dalida je Samsonu odsekla sedam pramenova kose.
- Potop je nastao za sedam dana, a Noje je čekao sedam dana da se vrati golubica.
- U izraelskoj abecedi zaim zet je sedam, a Mojsije se rodio i umro u jom zet - sedmi dan u mesecu adaru.
- U hebrejskom jeziku postoji sedam suglasnika koji u hebrejskom fonološkom sistemu iz tog doba imaju dvostruki izgovor.Oni predstavljaju arhetipove sedam osnovnih suprotnosti ljudskog života, sedam planeta kosmosa, sedam dana u nedelji kao i sedam otvora na čovekovojoj glavi. Njima odgovara šest pravaca u prostoru i hram u centru sveta.
koji čini njihov temelj.
- Od bedara Jakovljevih sedamdeset duša sa Josifom koji beše u Misiru.
- Medijanski sveštenik imao je sedam kćeri, Mojsiju je dao Seforu pošto ih je odbranio.
- Sedam dana se u reci voda pretvorila u krv....

ZAŠTO BROJ SEDAM?

Čitajući raznu literaturu i tražeći po Internetu uglavnom sam mogla naći bezbroj podataka gde se sve broj sedam pojavljuje. Međutim, objašnjenja je jako malo. Navešću nekoliko. Navodno se Hipokratu pripisuje sledeća izreka: "Broj sedam svojim tajnim silama, odražava u bivstvovanju sve stvari, on

omogućuje život i kretanje, on ima uticaj čak i na nebeska tela." Na osnovu Kabale čovek treba da prođe 777 inkarnacija. U Kabali broj sedam je svetlost uma. Prema Talmudu Jevreji su u broju sedam videli simbol ljudske sveukupnosti, istovremeno muške i ženske. Mistično i filozofsko razmatranje počiva na Pitagori i njegovoj tvrdnji o osnovnim brojevima, Sedmica se sastoji od broja 6 i 1. A 6 predstavlja um.

Moje tumačenje broja 7 počiva na različitosti pogleda na svet. Ako posmatramo sa tačke gledišta materijalizma i ateizma treba da se setimo Fojerbaha i njegovog shvatanja religije. On tvrdi da je religija odraz društvenog uređenja na zemlji. Ako prihvatimo to stanovište, broj 7 je u religiju ušao iz prirode.

Ako svet posmatramo kao vernici i verujemo da je svet stvorio Bog onda moramo krenuti od judaizma, jer su hrišćanstvo i muslimanska religija nastali iz judaizma. U tom slučaju objašnjenje je jednostavno. Iz Tore je broj 7 prešao u naše kulture i u svet mističnog. Najvažniji simboli judaizma tesno su vezani za broj sedam. Najsvetiji praznik je šabat, sedmi dan kada se Bog odmarao od stvaranja sveta i naredio u Tori svom narodu da slavi šabat i ne radi tog dana. Dva najbitnija simbola Jevrejstva su menora, sedmokraki svećnjak i davidova zvezda koja ima sedam polja, šest krakova i sredinu. Prema tome. ako smo materijalisti gledaćemo na prirodu kao uzrok tako čestog pojavljivanja broja 7 a ako smo religiozni onda u Toru.

Literatura

- BIBLIJA ili SVETO PISMO, Stari zavet preveo Đura Daničić, Novi zavet preveo Dimitrije Stefanović, Beograd, Biblijska liga, 2003, (Beograd: Branmil), 933 str.
- Gečel Rolan: KABALA, Novo delo, Beograd, Prevela sa francuskog Jasmina Zec, 1987 god. str. 134
- Geršom Solem Gerhard: KABALA I NJENA SIMBOLIKA, prevod sa nemačkog i pogovor Eugen Verber, Beograd, Narodna knjiga ,Alfa, 2006 (Beograd: Alfa), 205 str.
- Fojerbah Ludvig: PREDAVANJE O SUŠTINI RELIGIJE, Kultura, Beograd, 1955, prevodilac Milojević Predrag i Pavičević Vuko , str 330.
- Frojd Sigmund: MOJSIJE I MONOTEIZAM: preveo Božidar Zec, Beograd, Grafos, 1988, str 149, (Biblioteka Horizont)
- <http://darkpilgrim.blogger.hr/post/judaizam-i-savršeni-broj/234589.aspx>
- http://www.hermetizam.com/index.php?option=com_content&view=article&id=272&Itemid=135